

WWF

MAGAZIN

2015/1

A kiadvány a Földművelésügyi
Minisztérium Zöld Forrás programja
támogatásával készült.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Zöld energia és vízibivalyok

Harc a klímaváltozás mérsékléséért

FELÚJÍTJUK A PANDA BOLTOT!

Vadonatúj
Panda Bolttal és bővült
termékpalettával várunk
a megszokott címen:
wwf.hu/panda-bolt

KÖSZÖNTŐ

KEDVES OLVASÓ!

Az éghajlatváltozással kapcsolatosan tudósok sokasága kongatja a vészharangot évtizedek óta. A kifejezés már-már elcsépeledt, pedig a mai napig nem vesszük elég komolyan. Napjainkra megdönthetetlenül igazolódott, hogy az éghajlatváltozás mértékét az emberi tevékenység gyorsította fel és tette drámaivá. Már kézzelfoghatóan érezzük a hatásait egyes fajok eltűnésével, egyes élőhely-típusok megváltozásával, vagy akár a szélsőséges időjárási és árvízi viszonyokkal. Sokak szerint már elkéstünk azzal, hogy bármit is tegyünk. Mi ennek ellenére bizakodóak vagyunk: ahogyan évtizedek alatt, gyakorlatilag az ipari forradalom óta nem vigyáztunk a Földünkre, úgy most drasztikus változtatásokkal biztosítani is tudjuk annak sorsát, hogy a következő generációknak is jusson még belőle. Hiszen mindannyian szeretnénk, ha a gazdag termőföld, tiszta levegő, az ivóvíz, és persze emellett a szép tájak, érdekes növény- és állatfajok még unokáink számára sem lennének ismeretlenek! Ezért fontos, hogy mindannyian megtegyük, ami a változáshoz szükséges. Kormányzati és vállalati szinten komoly elköteleződésre és lépésekre van szükség, az egyén szintjén a tudatos életmódra és a túlfogyasztás mérséklésére kell hangsúlyt fektetni, míg a civil szektor igyekszik szakmai tudásával és innovatív jó példákkal irányt mutatni. Ezt teszi a WWF is, nemzeti és hazai szinten egyaránt, ehhez a munkához járulsz hozzá Te is, amikor a alapítványunk munkáját támogatod.

Sipos Katalin,
a WWF Magyarország igazgatója

Foto: Bajomi Bálint

TARTALOMJEGYZÉK

Hírek	4	Zöld tippek a mindennapokra	17
Klímaadaptáció a Duna-deltában	5	Tájrehabilitáció, megújuló energia és	
Megújuló energia a megújuló borsodi ártéren	8	Köz munkaprogram	18
Zöldenergia-stratégiák Európának	13	A fény városa az alagút végén	20
WWF Föld Órája a nagyvilágban.....	15		

Impresszum

Szerkesztők: Antal Alexa, Vaszkó Csaba, Joó Zsófia

Címlapfotó: Bajomi Bálint

Közreműködők: Vaszkó Csaba, Benkő Dániel, Ahsbahs Krisztina, Antal Alexa, Zanin Éva, Joó Zsófia

További információ: wwf.hu, facebook.com/wwfhungary

GLOBÁLIS KAMPÁNY A MEGÚJULÓKÉRT

Noha a klímaváltozás fenyegető következményeit nap mint nap tapasztalhatjuk a világ minden pontján, mégis nagyon lassú a fosszilis tüzelőanyagokról a megújulóakra történő gazdasági átállás, mely ahhoz szükséges, hogy elkerüljük a katasztrofális hatásokat. Éppen ezért 2014-ben számos mozgalom indult, melyekben az emberek hangot adnak követelésüknek, és nyomást gyakorolnak a döntéshozókra: látszatselekvések helyett valós elköteleződésre és kibocsátás csökkentési célkitűzésekre van szükség. A WWF ehhez a globális mozgalomhoz kapcsolódva kampányt indított „Seize your power!” (Használd az erőd!) néven. A kezdeményezés legfőbb célja az energiaszektorhoz kapcsolódó befektetések átcsoportosítása, vagyis a megújuló energiákba történő beruházások felgyorsítása, és a fosszilis tüzelőanyagok elhagyása volt. A kampány hatására olyan nagyberuházók, mint a Világbank, az Európai Beruházási Bank (EIB) vagy az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) jelentősen változtattak befektetési politikájukon, és egyre komolyabban korlátozzák a legszennyezőbb (főleg szén- és kőolaj-beruházásokat). Szerencsére nem csak a nemzetközi pénzügyi szervezetek, de egyes országok is hajlandóak ambiciózus célokat vállalni. Dánia 2050-re 100%-ban át akar állni a megújuló energiaforrásokra, Finnországban új ösztönzőket vezetnek be a napenergiára hasznosítására, az USA-ban pedig több mint 90 város döntött úgy, hogy csak megújuló forrásból származó energiát fog vásárolni.

ZÖLD GENERÁCIÓ

A WWF Magyarország a Toyota Fund for Europe támogatásának köszönhetően 2015 tavaszától a maga nemében egyedülálló tehetséggondozó programot indított 14-16 éves diákok számára. Az egy éven keresztül zajló program a fenntarthatóságot és környezetvédelmet állítja fókuszába, ugyanakkor elsősorban a résztvevők érdeklődési körére és kreativitására épít. A modulfoglalkozások során a diákok saját tapasztalataikon és látásmódjukon keresztül közelíthetnek meg egy-egy környezeti problémát, amire aztán csoportmunka és projekttervezés során közösen keresnek megoldást. Mindezt meghívott szakemberek előadásai, terepi bemutatók, kirándulások és gyárlátogatások is színesítik, hogy a tanulók valós, gyakorlati tapasztalatokat szerezhessenek. Tavasszal két modul indítottunk 24 fiatal részvételével, akik a biodiverzitás és az intelligens város témakörre járnak körbe. Nem titkolt célunk, hogy a programban résztvevők hosszútávon is elköteleződjenek a környezetvédelmi ügyek mellett, és olyan aktív állampolgárokká váljanak, akik egy-egy problémakört több szempontból is meg tudnak vizsgálni, és így felelős döntést hozni. Tervezzük továbbá egy olyan közösség kialakítását is, ahol a résztvevők a közös érdeklődési körnek köszönhetően a program végeztével is folyamatosan tartják majd a kapcsolatot. A jövőben bármilyen pályát is válasszanak majd a Zöld Generáció tagjai, szeretnénk őket egy olyan útravalóval, gondolkodásmóddal ellátni, ami bármely helyzetben segítheti munkájukat.

További információk:
<http://wwf.hu/zold-generacio>

HATÁROKON ÁTNYÚLÓ ÖSSZEFOGÁSSAL VALÓSUL MEG A KLÍMAADAPTÁCIÓ A DUNA-DELTÁBAN

A klímaváltozás hatásai egyre jobban fenyegetik a Duna-deltát. A WWF szakértői az Európai Tanács által támogatott „Alkalmazkodási stratégia a Duna-deltában” program keretében azon dolgoznak, hogy a delta környezeti állapotának megőrzése egyben fenntartható energiaforráshoz juttassa az itt élő közösségeket és Ukrajna Velencéjét.

Foto: Oleg Dyakov

A DUNA DELTÁJA
 A VILÁGÖRÖKSÉG
 RÉSZÉ, EURÓPA
 EGYIK UTOLSÓ
 ÉRINTETLEN TERÜ-
 LETE, ÉS SZÁMOS
 HELYI KÖZÖSSÉG
 FÜGG TŐLE.

A Románia, Ukrajna és Moldova határvidékén elterülő Duna-delta Európa egyik utolsó érintetlen területe. A több mint 3000 km²-nyi vadon számtalan ritka, különleges hal- és madárfaj otthona, amely méltán lett világörökség és UNESCO Bioszféra Rezervátum. A Duna 2850 km-es útja végén a deltában rakja le hordalékát, ami a folyó által szállított tápanyagoknak köszönhetően rendkívül gazdag és sokrétű élővilágot hoz létre, mely emberöltők óta biztosítja az itt élő népek megélhetését. Sajnos azonban a Duna-delta egyben a legsérülékenyebb területek egyike, amit a klímaváltozás is fenyeget. A Fekete-tenger szintjének emelkedése, a kiszámíthatatlanná váló árvizek és aszályos időszakok, az idegenhonos növények és állatok elszaporodása, valamint az őshonos fajok eltűnése nem pusztán a természeti környezetet veszélyeztetik, hanem az itt élő közösségeket is. Éppen ezek a veszélyek miatt indult el néhány éve a Duna-delta éghajlatváltozási alkalmazkodási programja. Az Európai Tanács által támogatott kezdeményezés keretében román, ukrán, moldáv és magyar szakemberek mérték fel, milyen jövő vár a deltára, illetve kerestek olyan módszereket, amelyek javítják a

AZ EXPORTRA NEM ALKALMAS NÁD KIVÁLÓ ALKALMAS FŰTÉSRE, HELYETTESÍTHETŐ VELE AZ EGYRE DRÁGULÓ FÖLDGÁZ ÉS SZÉN

terület ellenálló képességét, és segítik az alkalmazkodást a megváltozott körülményekhez.

A deltában élő emberek számára a fő bevételi forrást a halászat, a turizmus, és a kiterjedt vizes élőhelyeket, csatornarendszereket övező nádasok természeti és gazdasági erőforrásai jelentik. A kiváló minőségű kötegelt nádat Németországban és Hollandiában értékesítik, ahol elsősorban tető, kerítés és szigetelőanyag készül belőle. A nád másik kulcsfontosságú szerepe, hogy megfelelő fenntarthatósági kritériumok mellett történő letermelése jelentősen hozzájárul a vízhez kötődő élőhelyek minőségének javításához is.

A Duna-delta Ukrajna területére eső részén évente közel kétszázezer tonna nád is letermelhető a természetvédelmi követelmények betartása mellett. Az exportra alkalmatlan, gyengébb minőségű nád kiválóan használható energetikai célra, elsősorban a fűtésben vezető szerepet betöltő, de egyre dráguló földgáz és szén helyettesítésére. A WWF Magyarország számításai szerint a Duna-delta ukrainai települései számára az összes fűtési igényüknek fele biztosítható lenne nádból a természetvédelmi alapelvek betartásával.

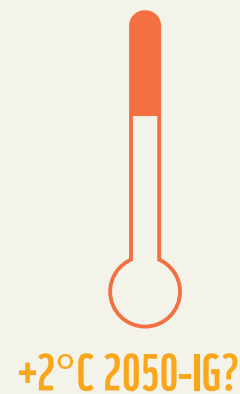
Vilkovo a Duna-delta egyik legkülönlegesebb helye, a delta legtávolabbi ukrán települése. Szokták Ukrajna Velencéjének is nevezni, mivel olyan sűrűn szövik át a csatornák a várost, hogy a helyiek számára a csónak fontosabb közlekedési eszköz, mint az autó. A WWF Magyarország jelenleg itt, Vilkovoban valósít meg egy mintaprojektet, ami egyszerre célozza a nádasok fenntartható kezelését és a nád energetikai hasznosítását.

Fotó: Vaszkó Csaba

A FENNTARTHATÓ NÁDGAZDÁLKODÁS JAVÍTHATJA A DELTA KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁT

A program keretében egy kis léptékű nád-brikettáló üzem, és a hozzá csatlakozó fűtrendszer épül meg, ami nem csak 1500 tonna szenet vált ki és spórol meg a település lakóinak, de munkahelyeket is teremt.

Tavaly nyáron a romániai Tulcsában rendezték meg a „Klíma-adaptáció a Duna-delta vízgyűjtőjében” című nemzetközi konferenciát, mely a fent említett program záró rendezvénye volt. A találkozón az Európa Tanács és az ICPDR (Nemzetközi Duna-védelmi Bizottság) küldöttei, valamint a moldáv, ukrán és román minisztériumok és hatóságok képviselői vettek részt. A rendezvény legfőbb célja az volt, hogy a delta országainak hatóságai aktívan támogassák azokat az intézkedéseket, melyek a terület hatékony klíma-alkalmazkodásához szükségesek.

A projekt ezzel véget ért, a klímaváltozás viszont nem. A deltában a víz átlagos hőmérséklete 2050-ig várhatóan 2 fokkal fog emelkedni, ami csak egy a becsült negatív hatások közül. A természeti környezetnek, és az itt élőknek hatalmas feladattal és teherrel kell megbirkózniuk, ami mindenkit próbára tesz. A fenntartható nádgazdálkodás csak egy a sok lehetőség közül, ami javíthatja a delta környezeti állapotát, könnyebbé teheti az itt élők életét, és nagyon jól példázza, hogy lehetséges olyan megoldásokat találni, amely a környezet és az emberek számára egyaránt előnyös.

Szerző: Benkő Dániel

FÓKUSZBAN: MEGÚJULÓ ENERGIA A MEGÚJULÓ BORSODI ÁRTÉREN

Foto: Galhidy László

A WWF
MAGYARORSZÁG ÉS
TISZATARJÁN 2007
ÓTA KÖZÖS ERŐVEL
DOLGOZIK A TISZAI
ÁRTÉR HELYI
REHABILITÁCIÓJÁN

EGYÜTT A HELYI LAKOSSÁGGAL

A WWF küldetése egy olyan jövő megteremtése, amiben az emberiség és a természet harmóniában él egymással. Ezt a jövőt csak úgy alapozhatjuk meg, ha felismerjük, hogy a természet megóvása és a társadalom fejlődése nem állnak szemben egymással. A hatékony természetvédelem alapja, hogy a környezeti állapot javulásából az emberek is profitáljanak, a fejlesztések pedig csak akkor lehetnek hatékonyak, ha megóvják a közösségek természeti erőforrásait. E gondolat mentén, 2007-ben született meg a „Megújuló energia a megújuló borsodi ártéren” elnevezésű projekt, ami egy olyan – hazánkban példaértékű együttműködésen alapuló – kezdeményezés, melyben egy Észak-magyarországi tiszaparti település, Tiszatarján és a WWF Magyarország együtt, közös erővel kívánja megvalósítani a tiszai ártér helyi rehabilitációját.

A PROBLÉMA GYÖKERE

A Tisza egykor élénk, dinamikus kapcsolatban volt a természeti értékekben bővelkedő vidékkel, ám a kapcsolat nagy része elveszett a folyó szabályozásával. A víz és természet ma már csak a Borsodi-mezőség peremén, a Tisza árvízvédelmi töltései közti keskeny sávban kerül egymással kapcsolatba, azonban a természet e kis szelete is veszélyben van.

AZ ÁRTÉRBEN ELSZA-
PORODOTT
GYALOGAKÁC AZ EGYIK
LEGAGRESSZÍVABB
ÖZÖNNÖVÉNY,
TERMÉSZETVÉDELMI
KÁROKAT OKOZ, ÉS
A GAZDÁLKODÓKNAK
SEM KEDVEZ

Az egyik legagresszívabb özönnövény, a gyalogakác 25 évvel ezelőtt kezdődött nagyleptékű térhódítása a hullámtéri területek gazdálkodásának megváltozásával, és az éghajlatváltozással hozható kapcsolatba. A gyalogakác rendkívül ártalmas a biodiverzitásra nézve, és a terület árvízlevezető kapacitását is jelentősen csökkenti. A madarak képtelenek fészket építeni gyalogakáccal borított területen, a nagytestű emlősök, mint például a szarvas vagy a vaddisznó sem képes elrejtőzni benne, így más területekre vándorolnak. Az özönnövények gyorsan terjedve kiszorítják a természetes, értékes élőhelyeket, és egyes őshonos fajok, társulások eltűnését okozzák. A Borsodi-ártér számos, a világon is ritka és egyedülálló fajnak ad otthont, amelyet az özönnövények közvetlenül vagy közvetve veszélyeztetnek.

Mindezekén túl, gyorsan terjedve, az özönnövények folyamatosan elfoglalják a korábban helyi lakosok, gazdálkodók által használt területeket (erdőket, legelőket), amilyeneken így a gazdálkodás szinte lehetetlenné válik.

Foto: Bajoni Bálint

A környezeti problémák mellett a vidék közösségei más problémákkal is küzdenek. A Tisza szabályozásával a falvak elvesztették egykori, legeltetésen, gyümölcstermesztésen alapuló, hagyományos ártéri gazdálkodási formáikat. Ezt váltotta le a nagytáblás mezőgazdaság, amelyek már sokkal kevesebb ember megélhetését képesek biztosítani.

Foto: Bajnó Bálint

AZ ÉVEK ALATT
TÖBB MINT
20 HEKTÁR
TERÜLETET
TISZTÍTOTTUNK
MEG.

HASZON A TERMÉSZETNEK, HASZON A KÖZÖSSÉGNEK

A bemutatott környezeti problémákra keresve a megoldást, a WWF felismerte, hogy valódi és eredményes változást csak úgy vagyunk képesek elérni, ha az a környék társadalmi problémáira is reflektál, ha a helyiek is nyernek vele.

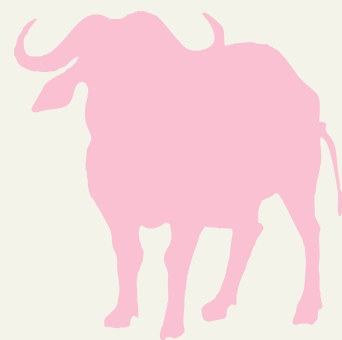
A cél kezdetektől az volt, hogy egy olyan program szülessen, ami nem egyszeri, „tűzoltó” beavatkozást jelent, hanem a helyi gazdaságba integrálható, piacilag is fenntartható, hosszú távú megoldást jelent mind a környezeti, mint a gazdasági nehézségekre.

A projekt innovatív oldala abban rejlik, hogy a hullámtéri természeti környezet minőségének javításával együtt tüzelőanyagot szolgáltat a településeknek. A települések így megújuló energiaforráshoz jutnak, létrehozva egy egyensúlyt a természet és a helyi közösségek között, ami a fenntarthatóság elvének gyakorlati, helyben történő megvalósítása.

A tiszatarjáni hullámtéren 20 hektár vizes élőhelyet, egykori gyeptet és korábbi szántót tisztítottunk meg a terjedő gyalogakáctól olyan módon, hogy az az őshonos vegetáció

A 40 HEKTÁROS ÁRTÉRI
LEGLELŐN ÉLŐ
VÍZIBIVALYOK
A PROJEKT JELKÉPEIVÉ
VÁLTAK, A TISZATAR-
JÁNIAK IS RAJONGANAK
A TERÜLET NÉGYLÁBÚ
„KARBANTARTÓIÉRT”.

mege erősödését eredményezte. Ezen kívül 30 hektáron hazai fűzből energiaültetvényt hoztunk létre, amely arra hivatott, hogy a gyalogakác letermelése után is folyamatos biomassza alapanyagot biztosítson a helyi energiatermelés számára. Jelenleg a közintézmények fűtését biztosítja a letermelt gyalogakác, melyet nyolc kazánban égetnek el. A hosszútávú tervek között az is szerepel, hogy a biomassza alapanyag ne csak a közintézmények, de a lakosság fűtési igényeit is kielégítse.

A megújulóenergia-termeléssel és az új tájhasználatmal munkahelyeket teremtettünk a helyi közösségeknek. Egész évben 40-50 helyi lakosnak ad munkát a projekt (gyalogakác betakarítása, ültetvények telepítése, állatok gondozása), elsősorban olyanoknak, akik munkanélküliként a közmunkaprogramban vesznek részt.

A terület fenntartásának, az özönnövények újbóli elterjedésének megakadályozásának egyik jól bevált módja a legeltetés. További 40 hektár egykori gyepterületen – ahol az elmúlt évtizedek alatt jelentősen romlott a környezeti állapot a gyalogakác és a nem megfelelő földhasználat miatt – most őshonos vízbivalyokkal, szürkemarhákkal való legeltetés útján ártéri legelőt tartunk fenn. Az így újra bevezetett ártéri gazdálkodás nemcsak a természeti környezetet kelti életre, hanem a biomassza letermelés és előállításnak köszönhetően folyamatos munkalehetőséget ad a helyi földtulajdonosoknak, gazdálkodóknak és munkanélkülieknek is.

Foto: Vaszkó Csaba

A gyalogakác letermelése munkahelyeket teremt

AZ EMBEREK KÖTŐDNEK A TÁJHOZ, A TERMÉSZETHEZ

Az együttműködés eredményeképpen Tiszatarján évente 90 tonna CO₂ kibocsátását és 55 000 m³ földgáz használatát váltja ki azzal, hogy mintegy 400 tonna gyalogakáctól tisztított meg és rehabilitált összesen 90 hektárnyi. Az energia számlák kiváltásával a település kb. évi 10 millió forintot takarít meg, melyet így fejlesztésekre fordíthatnak.

A természet megújulásával, eredeti állapotának visszaállításával az emberek ismét közelebb kerülnek lakóhelyük természeti értékeihez, és az abból adódó számos rekreációs lehetőséghez. A korábbi ártéri környezet visszaállítása, az ártéren lelegő őshonos állatoknak otthont adó vizes élőhelyek vonzó célpontként szolgálhatnak a turisták számára is.

A közelmúltban elkészült a helyreállított ártér részletes ökológiai felmérése is, ami tudományos képet ad arról, hogy az évtizedes munka milyen eredményeket ért el mindazokon túl, ami első látásra észrevehető. Ilyen eredmény, hogy a területen 7 év után ismét megjelent a barna kánya, és az igen ritka rétiszból is egyre többet látni, fekete gólyából már több mint 10 pár fészkel a területen, valamint, a betelepítést követően, ma már 200-ra becsült a hódok egyedszáma a környéken.

A jó minta terjesztésének érdekében a WWF a környező településekkel is felvette a kapcsolatot. Elkészült a program kiterjesztésének előzetes megvalósíthatósági tanulmánya, ami már nemcsak Tiszatarján, hanem a közeli Tiszakeszi, Ároktő és Tiszadorogma települések komplex megújulóenergia-alapú térségfejlesztés koncepcióját foglalja össze.

Tiszatarján példája megmutatta, hogy az társadalom nemcsak képes harmóniában élni a természettel, de közben hasznot is tud belőle húzni. Most azon dolgozunk, hogy még több közösség léphessen a környezet fenntartható használatának útjára.

Szerzők: Vaszkó Csaba, Ahsbahs Krisztina, Benkő Dániel

Tiszatarjáni energiaültetvény. Az energiafűz fenntartható, fűtőértéke igen magas, és hosszútávon kiválthatja a település fosszilis energiahordozóit.

ZÖLDENERGIA-STRATÉGIÁK EURÓPÁNAK

Befejeződött a regionális energiakoncepciókra irányuló projekt, amelynek keretében egy új megközelítésű, a megújuló erőforrásokra koncentráló helyi energiastratégia készült el nyolc ország – köztük hazánk – kilenc régiója számára.

Foto: Carlos G. Valerillo, WWF, Canon

A világ változik. A hagyományos szemléletet – miszerint néhány nagyerőmű felel egy ország energiaigényének biztosításáért – felváltotta egy új, a megújuló erőforrásokra, és a térben elosztott termelésre építő nézőpont. Manapság, amikor egy ház is lehet energetikailag önellátó, már nem lehet pusztán országos szinten tervezni az energetika jövőjét, tovább kell haladni az alsóbb szintek felé. Mi több, az elméleti tervezésen kívül olyan koncepciót kell felmutatni, ami képes valós iránymutatást adni a beruházóknak.

Ezt a problémát felismerve indult el 4 évvel ezelőtt a Regionális energiakoncepciók bemutatása című nemzetközi program. Az Európai Unió Közép-Európai Transznacionális Programja által támogatott munkában nyolc ország (Ausztria, Csehország, Lengyelország, Németország, Olaszország, Szlovákia, Szlovénia, Magyarország) kilenc régiójára készült el egy-egy kísérleti regionális energiastratégia. A projektben résztvevő szervezetek közül hazánkat a WWF Magyarország mellett a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium képviselte, a kiválasztott magyarországi régió pedig Borsod-Abaúj-Zemplén megye volt.

A folyamat minden résztvevő régió esetében a helyben rendelkezésre álló megújuló erőforrások, illetve a területen fellépő energiaigények felmérésevel kezdődött, majd az ezekből létrejövő helyi energiamérleg alapján lehetővé vált egy ideális fejlődési pálya felvázolása, amihez konkrét beruházási és fejlesztési terveket lehet párosítani.

A munka sok tanulsággal járt. Kiderült, hogy sok országban mind a megújuló erőforrások helyi potenciáljával kapcsolatban, mind a településenkénti és szektoronkénti (lakosság, ipar, közlekedés stb.) energiaigényekkel kapcsolatban nagyon kevés adat áll rendelkezésre. Ez az információhiány alapvetően a Kelet-európai országokban jelentkezett, sajnos hazánk sem volt kivétel. Az adatok

A megújuló erőforrások szerepéről előad Vaszkó Csaba, a WWF Magyarország Éghajlatváltozás és Energia Programjának vezetője

Foto: WWF/Magyarország

szüksége ellenére viszonylag hamar kiderült az is, hogy különbözőségük ellenére minden régióban az igényeket meghaladó mennyiségű megújuló energia áll rendelkezésre. A lengyelországi Mazovia régióban például sokat fúj a szél, az olaszországi Torino provincia kifejezetten napsütéses, Borsod-Abaúj-Zemplén megye pedig kiváló adottságokkal rendelkezik a biomassa hasznosítására. A lehetőségek és igények felmérését követően a problémák és a szükséges teendők azonosítása következett, amelyek által lehetővé válhat a kitűzött célok elérése. A lengyel régió esetében például komoly probléma, hogy még a befektetők sem igazán tájékozottak a megújulós lehetőségekkel kapcsolatban, míg az olasz régiókban a lakosság idegenkedik a nagyobb beruházásoktól.

**A FELMÉRT
RÉGIÓKBAN
AZ IGÉNYEKET
MEGHALADÓ
MEGÚJULÓ
ENERGIA ÁLL
RENDELKEZÉSRE**

Más esetekben, például Csehországban pedig a közelmúltban olyan gyakran változott a szabályozási és támogatási helyzet (konkrétan a napenergia esetében), hogy a befektetők túl kockázatosnak ítélik a befektetést. Hazánkban az elektromos távvezeték-hálózat okozhat problémákat. A felsorolt nehézségekhez kapcsolódóan a helyi stratégiák konkrét lépéseket határoznak meg (pl. hálózatfejlesztés, lakossági kampányok), amit a régiók beépíthetnek fejlesztési terveikbe. A program egyik kiemelt célja volt, hogy olyan ösztönző rendszereket dolgozzon ki, amik a hagyományos, állami támogatásokon (pl. adókedvezmény) túl helyi szinten képesek segíteni a megújuló energiák elterjedését. Ennek egyik jó példája az osztrák régió, Südburgenland, ahol a települések összefogtak, és olyan alternatív gázhálózatot építettek ki, ami összekapcsolja a biogázüzemeket, sokkal olcsóbbá téve így az új beruházásokat. A program lezárult, kilenc európai régió pedig kapott egy olyan jövőképet, ami a helyi sajátosságokra építve mutat utat egy fenntartható jövő felé. Természetesen egy ilyen stratégia nem helyettesít egy országos tervet, de kiegészíti azt. A regionális és települési önkormányzatok pedig felhasználhatják az eredményeket, hogy a saját házuk táján segítsék a fejlődést.

Szerző: Benkő Dániel

WWF FÖLD ÓRÁJA A NAGYVILÁGBAN

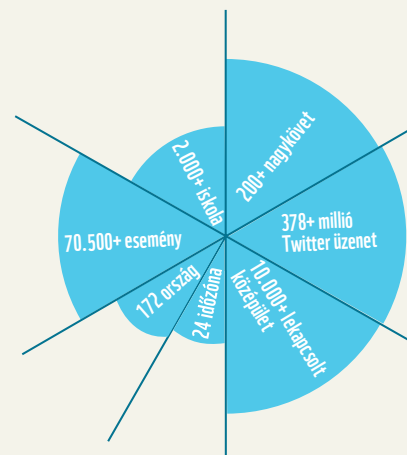
„Az éghajlatváltozás emberi probléma. Az emberek okozzák és az emberek szenvednek a hatásaitól. Az emberek azok, akik meg is oldhatják az éghajlatváltozás problémáját. A WWF Föld Órája mozgalma megmutatja, mire vagyunk képesek, ha összefogunk egy közös cél érdekében.”
(Ban Ki Mun ENSZ főtitkár)

Foto: earthhour.org

Az éghajlatváltozás az emberiség legnagyobb környezeti kihívása. A Föld Órája a WWF globális, tömegeket mozgató akciósorozata, amely több millió embert inspirál világszerte, hogy együtt változtassunk az éghajlatváltozáson!

A 2015-ÖS FÖLD ÓRÁJA SZÁMOKBAN

2015-ben minden eddiginél több, 172 ország sok tízezer eseménye csatlakozott a Föld Órájához. A világ 1.400 ikonikus pontján hunytak ki a fények helyi idő szerint szombat este 20:30-kor. Legelőször Szamoa (Óceánia) fényei kapcsolódtak le, majd a Föld Órájának hatvan percnyi sötétsége végigsöpört a világon. Elsötétült a párizsi Eiffel-torony, a San Francisco-i Golden Gate híd, a londoni Big Ben, a Kínai Nagy Fal, a New York-i Empire State Building, a Sydney-i Operaház. Világszerte 40, az Unesco Világörökségi listáján szereplő látványosság is sötétségbe borult, köztük az athéni Akropolisz, az Edinburgh-i vár Skóciában, és a Budai várnegyed Magyarországon.

A Föld Órája a 60 perc sötétségen túl a valódi tettekről és a változásról szól. Világszinten több mint 80 igazi eredmény született az éghajlatváltozás mérsékléséért, amely a kezdeményezés hihetetlen erejét mutatja. 100.000 aláírást gyűjtöttek össze például az oroszországi sarkvidéki olajfeltárások ellen. De az ideai célkitűzések között szerepel a megújuló energiaforrásokhoz való hozzáférés biztosítása Thaiföldön, Tanzániában és a Fülöp-szigeteken,

„A FÖLD ÓRÁJÁN KERESZTÜL A VILÁG POLGÁRAI EGYÉRTELMŰ CSELEKVÉSRE SZÓLÍTANAK FEL A KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAINAK MÉRSÉKLÉSÉRE.” BAN KI MUN

illetve néhány fenntarthatóságot célzó törvénytervezet elfogadtatása Ugandában, Nepálban és Malajziában is. A fenntartható mezőgazdaság és fenntartható étkezési szokások népszerűsítése szintén kulcsüzenetként állt az idei Föld Órája középpontjában. Ennek jegyében Ausztráliában 52 sztárséf receptjeivel jelentették meg a 'Bolygót a tányérra' (Planet to Plate) című, fenntartható recepteket tartalmazó szakácskönyvet.

Minden egyes ilyen tett egy újabb esélyt ad arra, hogy mi emberek tovább élvezhessük a természet ajándékait. Hiszen a Földnek nincsen szüksége ránk. Nekünk embereknek van szükségünk a Földre és mindarra, amit adni tud.

Szerző: Zanin Éva

Foto: Káros Zsolt

TEGYÉL TE IS EGY KÖRNYEZETTUDATOS JÖVŐÉRT!

ZÖLD TIPPEK A MINDENNAPOKRA

Ma már tudjuk, hogy az emberi tevékenység felelős a légkör növekvő szén-dioxid szintjéért, ami – ha nem teszünk ellene – beláthatatlan következményekkel jár majd. Kormányoknak, vállalatoknak, és az egyes embereknek is részt kell vállalnia ennek a folyamatnak a visszafordításában, hiszen a Föld megóvása mindannyiunk feladata! Még szépíthetünk az igen borús jövőképünkön, ha mind kicsiben, mind nagyban változtatunk pazarló szokásainkon. Adunk néhány kezdő tippet, hogyan rendezkedj be környezetkímélő életre. Ne feledd, ez nélküled nem megy!

- Bevásárláskor törekedj arra, hogy olyan terméket válassz, amelynek csomagolása újrahasznosítható! A pénztárnál ne kérj műanyag vagy papírzacskót, vigyél magaddal egy vagány, vicces bevásárlótáskát.
- Mindig válassz szezonális terméket, melyet a közelben termeltek. Ha van kerted, az alapvető zöldségek, gyümölcsök egy részét ott is megtermelheted.
- Otthonod fűtésekor légy energiatudatos és takarékos! Tudtad, hogy a rosszul szigetelt falakon, tetőn, padlón keresztül akár a hő 50 százaléka is elszökhet? Szigetelj megfelelően! Ezzel nem csak fogyasztásodon tudsz csökkenteni, de hosszú távon pénztárcádat is kíméled.
- Télen egy fokkal vedd lejjebb a fűtést! Te a különbséget észre sem veszed, de fűtésszámlád jelentősen csökken, és háztartásod akár évente 300 kg CO₂-kibocsátást is megtakaríthat.
- Ne hagyd készenléti funkcióban elektromos készülékeidet! A televízió például stand by állapotban fogyasztja el energia felvételének 40 százalékát.
- Személygépkocsi helyett, amikor csak tudsz, gyalogolj, kerékpározz vagy használd a tömegközlekedést!
- Otthonod tisztán tartásához nem szükséges agresszív vegyszereket vásárolni. Környezetbarát alternatívák választásakor nem okozol feleslegesen nagy terhelést környezetedre. Használj ruháid tisztításához a mosódiót, vízkőoldó és fürdőszoba-tisztító helyett ecetet, sűrűlőszerek helyett szódabikarbónát!
- Szokj át a zuhanyozásra! Időt is spórolhatsz vele, illetve harmadannyi vízzel tisztálkodhatsz, mintha kádban fürdenél.
- Fogmosás és borotválkozás közben zárd el a csapot! Percenként 5-10 liter vizet takarítasz meg ezzel. Fogmosás közben folyó víz helyett használj poharat!
- Fogyassz csapvizet! Magyarországon szinte mindenütt kiváló minőségű az ivóvíz.

Tájrehabilitáció, megújuló energia és Közmunkaprogram – a WWF projektjének velejárói

Tiszatarján egy 1400 lakosú település Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, közvetlenül a Tisza partján. Páratlan természeti adottságai és a Tisza menti területein fellelhető élővilága egyedülálló értéket képviselnek, melyeket a területen agresszívan terjedő özönnövények veszélyeztettek. Fenntartható ártéri tájhasználaton alapuló modellünk segítségével olyan megoldást kerestünk a helyi kihívásokra, amivel nemcsak a természet, de a tiszatarjáni lakosok is jól járnak: az egykori legelőkön és vizeselőhelyek környezetében, az invazív növények levágásával, illetve a felhagyott szántókon létrehozott energiaültetvények telepítésével biomasszát, vagyis tüzelőanyagot állítunk elő. Ennek köszönhetően a lakosság egy részének foglalkoztatása is megvalósul.

Balog Tiborral, Tiszatarján alpolgármesterével a helyi közmunkaprogram sikeréről beszélgettünk.

Hányan, és az év melyik szakában dolgoznak a tüzelőanyag előállításán, legyen az az invazív növények betakarítása vagy az energiaültetvények ápolása?

BT: 2007-ben 10 fővel indult közmunka programunk, de ma már egyszerre 20 embert foglalkoztatunk. Az embereinknek egész évben, januártól karácsonyig tudunk feladatot adni. Ez a helyiek és az önkormányzat számára is nagyon fontos, hiszen a foglalkoztatás és a tervezhető jövedelem mindenkinek biztonságot, megnyugvást jelent. Szerencsére szó sincs arról, hogy közmunkásaink csak feladat nélkül lézengenek: ők végzik a vágást, szedést, bálázást, szállítást, aprítást és az égetést is. Ennek a programnak tehát valóban tartalma és értelme van.

A tiszatarjáni Polgármesteri Hivatal

Foto: tiszatarjan.hu

A tiszatarjáni közmunkások gyakorlatilag kitanultak egy új szakmát is. Piacképes ez a tudás?

BT: Mindenképpen! Az elmúlt években kitanult növénykezelési technikát nem csak a mi falunkban keresik. A közelmúltban szakmai tanácsadást nyújtottunk a szomszédos települések hasonló projektjeihez és terveikhez, illetve például Tiszakeszire már többször hívtak minket dugványozni (ültetvényt telepíteni - a szerk.).

Milyen az ültetvények és az egész projekt helyi megítélése?

BT: Kezdetben némi távolságtartást, kételkedést tapasztaltunk, de ez érthető is, mivel 2007-ben ez a fajta munka ezen a környéken nagyon új keletű dolognak számított. Aztán ahogy beindult a projekt, és jöttek az eredmények, a tiszatarjániak is egyre elfogadóbbak, sőt, lelkesek lettek. Elmondhatom, hogy a helyiek látják a projekt értelmét, és elismerik ennek a munkának a jelentőségét.

Mit jelent mindez a családok szintjén?

BT: A legfontosabb, hogy egész évben biztosítani tudjuk 20 családfő munkahelyét és bérét. Ha ez a lehetőség nem lenne, az önkormányzat a környező településekre jellemző problémával szembesülne: ezek az emberek valószínűleg otthon volnának, segélyből élnének. Évek óta látjuk, hogy a közmunkások szeretik ezt a munkát, általa pedig teljes értékű embernek érzik magukat. Nem azt mondják nekik, hogy otthon lopják a napot, hanem hogy eltartják családjukat. Ez önbizalmat, tartást ad, amire nagy szükség van.

**A PROJEKT
KERETÉBEN
MEGVALÓSULÓ
KÖZMUNKAPROGRAM
NEM CSAK A HELYIEK
ANYAGI HELYZETÉN,
HANEM
ÖNBECSÜLÉSÉN,
ÖNBIZALMÁN IS
JAVÍTOTT**

A bivalyok hajtásában és gondozásában az alpolgármester vezetésével a helyiek aktívan közreműködnek.

Foto: Arpai Alexa

A FÉNY VÁROSA AZ ALAGÚT VÉGÉN

A decemberi párizsi ENSZ klímacsúcson végre megszülethet az a nemzetközi éghajlatváltozási megállapodás, ami nélkül elkerülhetetlenül katasztrófába sodródik a világ.

Foto: Steve Morello WWF

HA SOKÁIG HALOGATJUK A MEGEGYEZÉST, ELKERÜLHETLENNE VÁLIK A KEZELHETLEN MÉRTÉKŰ HŐMÉRSÉKLET-NÖVEKEDÉS

A cím kissé erőltetettnek tűnő képzettársítása válhat valósággá idén decemberben Párizsban, ha a sok elvesztegetett év után sikerül végre tető alá hozni a globális éghajlatváltozási egyezményt.

A megállapodást már 2009-ben meg akarták kötni Koppenhágában, mondván, hogy ez az utolsó lehetőség. Sajnos hat évvel ezelőtt a dán fővárosban olyannyira megrekedt a folyamat, hogy szinte előlről kellett kezdeni az egész tárgyalássorozatot, amit talán most Párizsban sikerül majd lezárni. Így lett az utolsó lehetőségből utolsó utáni lehetőség.

A tudomány mai állása szerint 2020 előtt tetőznie kellene a világ szén-dioxid-kibocsátásának ahhoz, hogy elkerüljük a 2 Celsius feletti, kezelhetetlen mértékű hőmérséklet-növekedést. A tárgyalások hagyományosan csigalassúságú tempójából fakadóan tudjuk, hogy ha idén nem lesz megegyezés, és megint előlről kell kezdeni a folyamatot, akkor az emberiség lényegében elvesztette az éghajlatváltozás elleni küzdelmet.

A KLÍMACSÚCSON SZAVAZATI JOG NÉLKÜL A WWF DELEGÁLTJAI IS JELEN LESZNEK

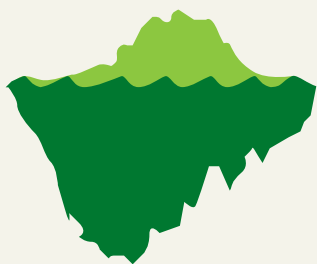

Szerencsére az elmúlt években a klímaváltozás egyre riasztóbb hatásai, valamint a megújuló energiák technológiai fejlődése miatt sokat változott a nemzetközi közvélemény e probléma terén. Az Egyesült Államok, ami korábban még az éghajlatváltozás tényét is megkérdőjelezte, mára egyik elsődleges biztonsági kockázatának tekinti azt, és számszerű vállalásokat tett. Az Európai Unió, ami korábban is a klímaharc egyik vezetője volt, 30-ról 40%-ra növelte kibocsátás-csökkentési céljait. Kína – a világ legnagyobb szén-dioxid-kibocsátója – pedig vezető lett a megújuló energiák hasznosításában. Bár a tárgyalásokon minden ország egyetlen, azonos súlyú szavazattal rendelkezik, természetesen a gazdasági nagyhatalmakon múlik a megegyezés. Az Európai Unió – úgy is, mint a konferencia házigazdája – mindent meg fog tenni a megegyezésért, a kérdés az, hogy az Egyesült Államok, Kína, India, Indonézia és a többi nagy kibocsátó mit vállal majd, illetve hogy ehhez mit szólnak majd a kisebb országok. Mivel az egyezmény megszületéséhez kivétel nélkül minden ország igenlő szavazata szükséges, nagy kérdés, hogy milyen követelésekkel rukkolnak majd elő a megállapodás hagyományos kerékkötői: Kanada, Japán, Oroszország és Ausztrália, illetve Bolívia.

Az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményét 1992-ben fogadták el a híres „Föld-csúcson” Rio de Janeiróban azzal a céllal, hogy megoldást találjanak az éghajlatváltozásra. Az egyezmény aláírói (a Föld minden országa) évenként kétszer tanácskoznak. A nyári, szakértői szintű találkozó mindig a németországi Bonnban van, a téli, döntéshozói konferencia pedig mindig más helyszínen.

Foto: Huan Carlos Del Olmo WWF

A klímacsúcson szavazati jog nélkül részt vesznek a nagy nemzetközi civil szervezetek. Jelen lesznek többek között a WWF delegáltjai is, hogy képviseljék álláspontunkat. A WWF szerint három elem nélkülözhetetlen a sikeres megegyezéshez:

- Olyan megállapodást kell kötni, ami jogilag is kötelezi – és számonkérhetővé teszi – az országokat kibocsátás-csökkentési vállalásaik betartására.
- Ezeknek a vállalásoknak tükrözniük kell a tudomány állása szerint szükséges kibocsátás-csökkentés mértékét, és a saját teljesítőképességüket.
- A fejlett országoknak tudással, technológiával, és szükség esetén támogatásokkal kell segíteniük a nehezebb helyzetben levőket.

A sok-sok éves viták, kudarcok és nézeteltérések ellenére most mindenki nagyon bizakodó, de nincs is igazán más lehetőség: Párizs nemcsak az alagút, de az út vége is egyben. Ha most nem sikerül a világnak megegyezni, akkor az emberiség az ismeretlenbe indul, egy olyan jövőbe, amit nem kívánhat magának, és amire nincs is felkészülve.

Szerző: Benkő Dániel

VÁLLALATI ZÖLD TIPPEK TUDATOS VÁSÁRLÓKNAK

Úgy gondolod, hogy magánemberként túl kicsi vagy a nagyvállalatok fenntarthatósági politikájának megváltoztatásához, hogy nem hallják meg a hangod? Ez szerencsére nem így van! Tudatos vásárlással, tudatos termék és szolgáltatás választással igenis hatással lehetsz a vállalatokra, egy fenntarthatóbb jövő felé terelheted őket! Adunk ehhez néhány tippet. Az alábbi kérdésekre legtöbb esetben a vállalat honlapján pár perc alatt választ kaphatsz. Válassz tudatosan!

- Olyan vállalat termékeit vásárold meg, amely természetes, lehetőleg helyben előállított alapanyagokkal dolgozik.
- Tájékozódj a vállalat hulladékkezelési, újrahasznosítási irányelveiről!
- Nézz utána, milyen energiahordozókat alkalmaz a vállalat! LED-es lámpákkal világítanak? Biomasszával fűtenek? stb.
- Egyes nagyvállalatok törekednek ökológiai lábnyomuk csökkentésére, és a fenntartható vízhasználatra. Nézz utána!
- Olvasható a honlapjukon fenntarthatósági jelentés?
- A vállalat részt vesz bármilyen társadalmi felelősségvállalásban?
- Tett konkrét vállalásokat kibocsátás csökkentésre?
- Ma már számos megbízható nemzetközi minősítés és tanúsítvány segít eligazodni a „zöld / fenntartható” termékek keresésében (MSC, Rainforest Alliance stb). Nézz utána ezeknek!

VEGYÜK MEG ŐKET TISZATARJÁNNAK!

Segíts nekünk: támogasd Te is a Nagy-Közösségi-Bivalybeszerzést! Vegyünk együtt még öt vízibivalyt tisztarjani projektünkhöz! Tudj megy többet: wwf.hu/bivaly

FARKAS NÉLKÜL NINCS MESE

Segítsd adományoddal,
hogy a szürke farkas újra
otthonra leljen erdeinkben!
Fogadj egyet örökbe!
wwf.hu/farkas

Beküldő szelvény

Kedves Olvasó!

JÁTÉK!

A környezettudatosság jegyében arra kérünk, hogy ha elolvastad ezt a kiadványt, **ne a polcra vagy a kukába kerüljön**. Add tovább ismerőseidnek, barátaidnak, családtagjaidnak, és olvassák el ők is a WWF Magazint!

Ha legalább **4 további olvasót generálsz** így, nincs más dolgotok, mint megadni neveteket és e-mail címeteket, a szaggatott vonal mentén kivágni a beküldő szelvényt, és elküldeni címünkre. **A WWF Magyarország 2015 decemberében kisorsol egy szerencsés beküldő csapatot, akik WWF-es pólót nyerhetnek.**

Címünk: WWF Magyarország Alapítvány 1141 Budapest, Álmos vezér útja 69/A
A borítékra ezt írd: 'Jelige: Magazin játék'

1. olvasó neve és e-mail címe: _____
2. olvasó neve és e-mail címe: _____
3. olvasó neve és e-mail címe: _____
4. olvasó neve és e-mail címe: _____
5. olvasó neve és e-mail címe: _____

Beküldő szelvény